

tot scherprechter gemaakt om ons, ongelukkigen en verstotenen, wreed van onze geboortegrond te weren. Hij heeft U met een groot breed zwaard een vaste plaats gegeven bij de poort, een karwei waarvoor wij onlangs begonnen zijn onze honden te gebruiken.

Wij zijn er dan wel allerellendigst aan toe, maar het komt mij voor dat U in een niet minder beklagenswaardige toestand verkeert. Wij moeten het stellen zonder het Paradijs omdat wij een paar hapjes hebben genomen van een al te zoete appel. En om ons hiervandaan te houden, bent U tegelijk met de hemel het paradijs kwijtgeraakt. U bent er nog slechter aan toe dan wij, want het staat ons tenminste vrij herwaarts en derwaarts rond te zwerven waarheen onze lust ons brengt.

Ons land bevat, als U het niet mocht weten, van alles om ons in onze ballingschap mee te troosten : groene loofbossen, duizenden soorten bomen waarvoor we nog nauwelijks namen hebben, bronnen die overal op hellingen en uit rotsen ontspringen, stromen van helder water die grazige oevers bespoelen, hemelhoge bergen, lommerrijke dalen, rijke zeeën. Ik twijfel niet eraan of de aarde bergt in haar ingewanden nuttige rijkdommen, waarvoor ik al haar aderen zal doorzoeken om ze op te delven, of, als mij de jaren zullen ontbreken, zullen mijn nakomelingen dat doen.

Er zijn hier ook gouden appelen, sappige vijgen en allerlei vruchten. Veel groeit uit zichzelf overal in het rond, zodat wij niet al te zeer naar het Paradijs hoeven te verlangen, als wij maar eeuwig zouden mogen leven. Ziekten bedreigen ons, maar ook daar tegen zal menselijke inspanning een geneesmiddel vinden. Ik zie kruiden die een wonderbaarlijke geur uitademen. Als er nu eens iets zou worden gevonden dat het leven onsterfelijk maakt? Want ik zie niet in waartoe die kennis [nl. tussen goed en kwaad als resultaat van het eten van de appel in het Paradijs] leidt en wat is mij gelegen aan dingen die van geen belang voor me zijn? (...)

Zo hebben wij in plaats van een tuintje de hele wijde wereld ontvangen, terwijl U - van beide uitgesloten - noch van het Paradijs noch van de Hemel geniet. Wat vecht U, voor altijd aan deze poort gekluisterd en zwaaiend met Uw blinkend zwaard, anders dan met de wind? Kom op, neem nu, als U wijs bent, een voor Uzelf en voor ons gunstig besluit. Geef wat U zonder schade voor Uzelf aan ons kunt afstaan en ontvang in ruil daarvoor een deel van wat ons toebehoort. Begunstig als ellendige de ellendigen, als uitgestotene de uitgestotenen, als gedoemde de gedoemden.'